

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ
W LUTOWISKACH
W 2023 ROKU**

*„Miarą twojego człowieczeństwa
jest wielkość twojej troski
o drugiego człowieka”
Ks. Mieczysław Maliński*

Spis treści

I ZAKRES DZIAŁANIA OŚRODKA	2
II STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KADROWA GOPS	3
III REALIZACJA BUDŻETU OŚRODKA	6
IV REALIZACJA ZADAŃ	8
4.1 Pomoc społeczna	8
4.1.1 Praca socjalna	10
4.1.2 Zasiłki i pomoc w naturze	10
4.1.3 Rządowy program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu”	12
4.1.4 Pobyt w Domu Pomocy Społecznej	14
4.1.5 Usługi opiekuńcze	15
4.1.6 Ponoszenie wydatków za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	16
4.1.7 Asystent rodziny	16
4.2 Świadczenia rodzinne	17
4.3 Fundusz alimentacyjny	19
4.4 Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenie 500+)	22
4.6 Wypoczynek letni dla dzieci	23
4.7 Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	23
4.8 Wydawanie zaświadczeń do programu „Czyste powietrze”	24
4.9 Dodatek mieszkaniowy	25
4.10 Potwierdzenie prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	26
4.11 Pomoc dla obywateli Ukrainy	27
4.11.1 Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł	27
4.11.4 Świadczenia rodzinne	28
4.12 Dodatek elektryczny	28
4.13 Wydawanie zaświadczeń potwierdzających uprawnienie do preferencyjnego zakupu węgla	29
4.14 Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023	29
V WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI	30
VI MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ZA ROK 2023	32
VII SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W ROKU 2023	36
VIII WNIOSKI KOŃCOWE I POTRZEBY W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA	41

I ZAKRES DZIAŁANIA OŚRODKA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem.

Zadania pomocy społecznej są realizowane przez samorząd terytorialny na poziomie gmin, powiatów i województwa, a także przez administrację rządową, zlecającą najczęściej ich wykonywanie odpowiednim szczeblom samorządu terytorialnego. Zatem zadania pomocy społecznej podzielone są na zadania własne (finansowane z budżetów lokalnych) i zadania zlecone (finansowane przez budżet państwa, wojewodów, samorządy wojewódzkie oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach jest samodzielną jednostką organizacyjną Gminy, działającą w formie jednostki budżetowej. Został powołany do życia z dniem 1 maja 1990 r. zarządzeniem Naczelnika Gminy Lutowiska z dnia 18 maja 1990 r.

Podstawowym dokumentem regulującym funkcjonowanie Ośrodka jest Statut nadany Uchwałą Nr XVII/102/2012 Rady Gminy w Lutowiskach z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach zmieniony Uchwałą nr XVIII/71/2016 Rady Gminy Lutowiska z dnia 27 kwietnia 2016 r.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej, o których mowa w art. 17 ustawy o pomocy społecznej oraz zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, o których mowa w art. 18 w/w ustawy. Realizowane zadania wynikają zarówno wprost z przepisów prawa wskazujących Ośrodek Pomocy Społecznej jako jednostkę odpowiedzialną za realizację zadania, jak i powierzone są do realizacji na podstawie uchwał Rady Gminy i zarządzeń Wójta Gminy Lutowiska.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje w szczególności zadania z zakresu:

1. pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie z uwzględnieniem podziału na typ zadań:
 - a. zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym;
 - b. zadania własne gminy;
 - c. zadania zlecone z zakresu administracji rządowej;
2. świadczeń rodzinnych, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;

3. świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, które są wykonywane jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
4. świadczeń realizowanych w ramach ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przy czym od 01.06.2022 r. wypłata świadczeń wychowawczych została na podstawie przepisów prawa przekazana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
5. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zadania w tym zakresie są realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2023 - 2026. Program przyjęty został Uchwałą Nr XLIV/250/2023 Rady Gminy Lutowiska z dnia 25 stycznia 2023 r.
6. wsparcia rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
7. potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. wspierania kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r.;
9. Karty Dużej Rodziny;
10. dodatków mieszkaniowych zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r.

W 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania dodatkowe z zakresu:

1. ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r.;
2. ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej z dnia 7 października 2022 r. (rozpatrywanie spraw dotyczących dodatku elektrycznego);
3. wydawanie zaświadczeń potwierdzających prawo do skorzystania przez gospodarstwa domowe ze wsparcia w formie preferencyjnego zakupu paliwa stałego.;
4. realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023.

Zgodnie z treścią art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej „Kierownik ośrodka pomocy społecznej (...) składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka (...) oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”. Poniżej przedstawiono informacje o zadaniach realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach w 2023 r.

II STRUKTURA ORGANIZACYJNA I KADROWA GOPS

Podstawowa struktura zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lutowiskach w 2023 r. wynikała z konieczności zapewnienia prawidłowej realizacji zadań,

w tym w szczególności w zakresie zgodności z przepisami prawa (m. in. w odniesieniu do terminowości prowadzenia postępowań). Wymagania dotyczące liczby pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku zawiera ustawa o pomocy społecznej. Z art. 110 ust. 11 wynika, że „Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”. Z treści art. 110 ust. 12 wynika, że „Ośrodek Pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”. W gminie Lutowska spełnione są standardy dotyczące zatrudnienia w GOPS wynikające z ustawy.

Na koniec 2023 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lutowskach zatrudnionych było łącznie 7 osób (w tym 1 osoba w niepełnym wymiarze czasu pracy). W 2023 roku poza pracownikami zatrudnionymi w ramach podstawowej struktury Ośrodka zatrudnione były również 4 osoby na podstawie umów cywilno – prawnych.

Liczba pracowników GOPS wg. stanu na koniec 2023 r.

Lp.	Stanowisko	Liczba etatów
1	Kierownik	1 etat
2	Główny księgowy	1 etat
3	Pracownicy socjalni	3 etaty
4	Obsługa świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	1 etat
5	Asystent rodziny	½ etatu
RAZEM:		6,5 etatu

Osoby zatrudnione na podstawie umowy cywilno – prawnej w 2023 r.

Lp.	Zakres zadań
1	Inspektor Ochrony Danych
2	Administrator Systemu Informatycznego, usługi informatyczne
3	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej w okresie od 17.03.2023 r. do 12.10.2023 r.
4	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej w okresie od 25.10.2023 r. do 31.12.2023 r.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej jako pracownicy samorządowi, w myśl art. 24 ust. 2 pkt 7 ustawy o pracownikach samorządowych, obowiązani są do stałego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych. W roku 2023 pracownicy Ośrodka uczestniczyli w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pracownicy wzięli udział w szkoleniach z zakresu:

1. „Sprawozdania finansowe jednostek pomocy społecznej za rok 2022”;
2. „Praktyczne stosowanie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw”;

3. „Doręczenia elektroniczne w pomocy społecznej”;
4. „Zasady finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii”;
5. „Karta Dużej Rodziny – zagadnienia praktyczne z uwzględnieniem archiwizowania dokumentacji”;
6. „Tworzenie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI)”;
7. „Rodzinny wywiad środowiskowy. Omówienie zmian prawnych z lat 2021 – 2023”;
8. „Świadczenie wspierające a świadczenie pielęgnacyjne”;
9. „Postępowanie z dłużnikiem alimentacyjnym – co przynosi skuteczność w ściąganiu długów w postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych: zagranicznych, przebywających w zakładzie karnym lub z nieokreślonym adresem zamieszkania? Jak obliczyć kryterium dochodowe do funduszu alimentacyjnego? Kiedy możemy zastosować ulgę w spłacie należności: umorzenie należności, rozłożenie na raty, odroczenie terminu spłaty?”;
10. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” – edycja 2024;
11. „Obszerne zmiany w procedurze zabezpieczenia dziecka. Rola i uprawnienia OPS i pracownika socjalnego w procedurze zabezpieczenia dziecka z rodziny. Czym powinien kierować się pracownik socjalny przy podejmowaniu decyzji o zabezpieczeniu dziecka? Kto powinien zająć się zabezpieczeniem dziecka po godzinach pracy OPS? Kto ponosi koszty transportu dziecka podczas realizacji procedury jego zabezpieczenia? Omówienie zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”;
12. „Świadczenia pielęgnacyjne oraz inne świadczenia związane z niepełnosprawnością – wyzwanie dla ośrodków pomocy społecznej. Zmiany w przepisach dotyczące przedłużenia ważności orzeczeń o niepełnosprawności. Wprowadzenie świadczenia wspierającego i konsekwencje dla gmin. Czy świadczenie pielęgnacyjne zostanie zlikwidowane?”;
13. „Inwentaryzacja 2023”;
14. „Oceny okresowe pracowników socjalnych”;
15. „Metody i techniki pracy socjalnej, prowadzenie pracy socjalnej i realizacja projektu socjalnego”;
16. „Wsparcie ofiar handlu ludźmi”;
17. „Zamknięcie ksiąg rachunkowych za rok 2023 w jednostkach pomocy społecznej”;
18. „E – Usługi Projektu ZONE”;
19. „Vademecum dla osób przetwarzających dane”.

Ponadto jeden z pracowników ukończył studia magisterskie na kierunku „Psychologia” o specjalności „Psychologia kliniczna”.

W ramach samokształcenia pracownicy brali również udział w szkoleniach i webinarach bezpłatnych, których ukończenie nie jest potwierdzane zaświadczeniem / certyfikatem,

realizowanych w szczególności przez: Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego, firmę Wolters Kluwer, Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Szkolenia obejmowały m. in. tematykę:

- PIT-11 i PIT-2 – jak wypełniać;
- ustalanie wynagrodzenia i trzynastki pracowników samorządowych;
- zmiana ostatecznej decyzji administracyjnej;
- wypadki przy pracy/w drodze do pracy i ich konsekwencje - z perspektywy jst jako pracodawcy;
- ochrona przed cyberzagrożeniami dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego: Phishing jako zagrożenie dla bezpieczeństwa informacji;
- pozostawienie wniosku bez rozpoznania i odmowa wszczęcia postępowania administracyjnego;
- przeciwdziałanie przemocy domowej – rewolucyjne zmiany 2023;
- ochrona danych osobowych osób pełniących funkcje publiczne;
- obligatoryjne podstawy wykluczenia z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego;
- zasady wyboru wykonawców w perspektywie finansowej 2021–2027;
- kontrola zarządcza;
- nowe "Niebieskie Karty" i inne.

W szkoleniach uczestniczyli wszyscy pracownicy Ośrodka.

Nadmienić należy, że w 2023 r. część szkoleń pracowników GOPS została sfinansowana ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego na podstawie umowy zawartej w dniu 07.07.2023 r. ze Starostą Bieszczadzkim. Na pokrycie kosztów podniesienia kwalifikacji pracowników pozyskano kwotę 1.876,00 zł.

III REALIZACJA BUDŻETU OŚRODKA

Zadania realizowane przez Ośrodek w 2023 r. po stronie wydatków stanowiły kwotę **3 177 980,32 zł**. Szczegółowa informacja dot. realizacji budżetu z wyszczególnieniem **najważniejszych kategorii wydatków** w poniższych tabelach (poszczególne pozycje nie sumują się).

Rodzaj wydatku	Klasyfikacja budżetowa	Realizacja całkowita	UWAGI
Świadczenia z pomocy społecznej			
Pokrycie kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej	852-85202-4330	285 528,32	
Zasiłki okresowe	852-85214-3110-01	25 346,27	
Zasiłki celowe	852-85214-3110-02	18 271,00	
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	852-85213-4130-02	7 880,68	
Zasiłki stałe	852-85216-3110	97 237,84	
Usługi opiekuńcze	85-85228-4330	2 992,00	
„Posiłek w szkole i w domu”	852-85230-3110	74 120,00	

Koszty utrzymania Ośrodka Pomocy Społecznej			
Wynagrodzenia osobowe pracowników	852-85219-4010	442 941,67	
Dodatkowe wynagrodzenie roczne	852-85219-4040	26 722,84	
Składki na ubezpieczenie społeczne	852-85219-4110	78 415,64	
Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	852-85219-4120	8 345,31	
Wynagrodzenia bezosobowe	852-85219-4170	7 200,00	
Zakup materiałów i wyposażenia	852-85219-4210	39 779,57	
Zakup energii	852-85219-4260	6 121,20	
Zakup usług zdrowotnych	852-85219-4280	667,00	
Zakup usług pozostałych	852-85219-4300	19 532,55	
Opłaty z tytułu usług telekomunikacyjnych	852-85219-4360	2 688,22	
Podróże służbowe krajowe	852-85219-4410	5 999,45	
Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	852-85219-4440	9 837,63	
Podatek od nieruchomości	852-85219-4480	621,00	
Szkolenia pracowników	852-85219-4700	3 825,00	
Pomoc obywatelom Ukrainy			
Świadczenia wypłacone z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy	853-85395-3280-04	822 300,00	
Jednorazowe świadczenie pieniężne dla obywateli Ukrainy	853-85395-3290-02	15 900,00	
Dodatek elektryczny			
Dodatek dla elektryczny - świadczenia	853-85395-3110-02	4 500,00	
Zakup materiałów i wyposażenia	853-85395-4210-02	90,00	
Świadczenia wychowawcze – 500+			
Świadczenia 500+	855-85502-3110	12 000,00	
Zakup materiałów i wyposażenia	855-85502-4210	2 000,00	
Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny			
Wypłata świadczeń rodzinnych – zasiłki	855-85502-3110-01	705 061,81	
Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego	855-85502-3110-02	32 700,00	
Wynagrodzenia osobowe pracowników	855-85502-4010	73 662,12	
Składki ZUS od świadczeń wypłaconych klientom	855-85502-4110-01	98 810,84	
Składki ZUS dot. wynagrodzeń pracowników	855-85502-4110-02	14 084,59	
Zakup materiałów i wyposażenia	855-85502-4210	7 149,50	
Zakup energii	855-85502-4260		
Składki na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń wypłaconych klientom	855-85513-4130	34 969,30	
Karta Dużej Rodziny			
Zakup materiałów i wyposażenia	855-85503-4210	450,00	

Asystent Rodziny			
Wynagrodzenia osobowe	855-85504-4010-01	28 565,35	
Składki na ubezpieczenie społeczne	855-85504-4110-01	5 431,76	
Zakup materiałów i wyposażenia	855-85504-4210-01	198,75	
Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej			
Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	855-85508-4330	16 986,16	

Ponadto tut. Ośrodek realizował zadania związane z przygotowaniem wypłaty dodatków mieszkaniowych. Środki finansowe przeznaczone na wypłatę tych świadczeń pozostawały w budżecie gminy.

IV REALIZACJA ZADAŃ

4.1 Pomoc społeczna

Wsparcia w formie świadczeń z pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2023 roku prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) na osobę w rodzinie nie przekraczał:

- dla osoby samotnie gospodarującej: 776,00 zł,
- dla gospodarstw domowych (rodzin): 600,00 zł na osobę w rodzinie,
- maksymalna wysokość zasiłku stałego wynosiła: 719,00 zł.

Kryteria te zostały wprowadzone z dniem 1 stycznia 2022 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Udzielone świadczenia mają charakter obowiązkowy albo fakultatywny. Okres na jaki przyznaje się świadczenie (np. zasiłek okresowy) zależy od okoliczności sprawy. Świadczenia udzielane są na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego bądź też na wniosek osoby trzeciej (za zgodą osoby zainteresowanej).

W roku 2023 z pomocy społecznej skorzystało **71 rodzin** (144 osoby w rodzinach). Głównym powodem przyznawania świadczeń w roku 2023 było ubóstwo (42 rodziny). W dalszej kolejności udzielano pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (32 rodziny),

bezrobocia (30 rodzin) oraz niepełnosprawności (16 rodzin). Poniższa tabela przedstawia strukturę powodów przyznawania pomocy, które określone są w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Powody przyznawania świadczeń mogą współwystępować ze sobą, wobec tego nie sumują się.

Powody ubiegania się o pomoc w 2023 r.

Przyczyna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	42	80
Bezdomność	1	1
Bezrobocie	30	75
Niepełnosprawność	19	19
Długotrwała lub ciężka choroba	32	55
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	9	26
w tym: rodziny niepełne	7	20
rodziny wielodzietne	1	5
Alkoholizm	7	7

Typy rodzin objętych pomocą

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	71	144
Rodziny z dziećmi ogółem	20	74
Rodziny niepełne ogółem	7	20
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	13	30

Liczba osób i rodzin objętych pomocą

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM	80	60	126
w tym (z wiersza 1): świadczenia pieniężne	51	49	92
świadczenia niepieniężne	29	20	72
w tym (z wiersza 1) świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	0	0	0
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	80	60	126
Pomoc udzielana w formie pracy socjalnej – ogółem	X	51	103
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	11	18

W 2023 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach wpłynęło **214 wniosków** o udzielenie pomocy. W okresie sprawozdawczym wydano 235 decyzji administracyjnych, rozliczono 60 dokumentów dotyczących odpłatności za świadczenia. Pracownicy socjalni przeprowadzili 204 wywiady środowiskowe w związku z ubieganiem się o pomoc.

4.1.1 Praca socjalna

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej. Może być prowadzona niezależnie od dochodu rodziny. Prowadzona – także w oparciu o kontrakt socjalny, praca socjalna, przyczynia się do zahamowania postaw roszczeniowych wśród klientów pomocy społecznej oraz bardziej efektywnej dystrybucji świadczeń pieniężnych. Pracownik socjalny wspomaga się innymi specjalistami np. prawnikiem, psychologiem, lekarzem. Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

W 2023 r. pracą socjalną objętych zostało **51 rodzin** (103 osoby w rodzinach). Praca socjalna świadczona była m.in. w zakresie wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji m.in. pomoc przy wypełnianiu wniosków o dodatek mieszkaniowy, pomoc przy przygotowaniu dokumentów do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, przygotowywanie pozwów o alimenty czy rozwód, wydawanie zaświadczeń, pomoc w skompletowaniu dokumentów o ustalenie kapitału początkowego i przyznanie świadczeń emerytalnych.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej, praca socjalna może być realizowana w oparciu o kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2023 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lutowiskach realizowano pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny w przypadku **3 rodzin**.

4.1.2 Zasiłki i pomoc w naturze

Zasilek stały przysługuje pełnoletniej osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód lub dochód rodziny jest niższy od kryterium dochodowego. Świadczenie to nie może zostać wypłacone osobie, która pobiera rentę socjalną lub świadczenie pielęgnacyjne. Wysokość zasiłku stałego (zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w 2023 r.) ustala się w wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie a faktycznie uzyskiwanym dochodem. W 2023 roku z zasiłku stałego skorzystało **14 osób** samotnie gospodarujących.

Zasilek okresowy wypłacany jest w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność bądź bezrobocie. Ustalany jest w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem rodziny lub osoby samotnie gospodarującej. Zasiłek okresowy został

przyznany w 2023 roku **17 rodzinom**. Zasiłek okresowy był przyznawany najczęściej rodzinom dotkniętym bezrobociem (9 rodzin).

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych (np. zakupu żywności, leków, opału, odzieży itp.) W przypadku osób albo rodzin o dochodach przekraczających kryterium dochodowe można przyznać specjalny zasiłek celowy, gdy zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki. Z zasiłku celowego w 2023 roku skorzystało **15 rodzin** (w tym 2 rodzinom przyznano specjalny zasiłek celowy).

Udzielenie schronienia należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Na terenie Gminy Lutowiska nie ma placówek udzielających pomocy/schronienia osobom bezdomnym, dlatego też osoby bezdomne z terenu naszej gminy w przypadku zaistnienia takiej konieczności w 2023 r. kierowane były:

- **do schroniska dla osób bezdomnych** w Przemyślu na podstawie umowy zawartej z Kołem Przemyskim Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta (cena za 1 dobę pobytu wraz z wyżywieniem wynosi 48,00 zł);
- **do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi** na podstawie umowy zawartej z Fundacją Pomocy Młodzieży im. św. Jana Pawła II „WZRASTANIE” Oddział w Jarosławiu (cena za 1 dobę pobytu wraz z wyżywieniem wynosi 60 zł).

Osobom bezdomnym posiadającym dochody decyzją administracyjną naliczana jest odpłatność za pobyt w placówce. Wysokość odpłatności za pobyt w schronisku dla osoby bezdomnej ustalana jest na podstawie Uchwały Nr XLII/230/2022 Rady Gminy Lutowiska z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W 2023 r. z pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi w Jarosławiu korzystała jedna osoba, której ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stała była gmina Lutowiska.

Świadczenia z pomocy społecznej wypłacone w 2023 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Wydatkowana kwota	Źródło finansowania
1	Zasiłek celowy i w naturze, w tym:	15	3.775,00 zł	środki własne gminy
	specjalny zasiłek celowy	2	350,00 zł	
	Zasiłek celowy na pokrycie części lub całości kosztów leczenia	7	1.670,00 zł	

w 2023 r. (kwoty w tabelach podane są w zaokrągleniu do pełnych złotych).

Osoby objęte programem – charakterystyka

Wyszczególnienie	Ogółem	Dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej	Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej	Pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej
Rzeczywista liczba osób objętych programem, <i>w tym liczba osób korzystających z:</i>	90	13	22	55
posiłku	29	9	20	0
zasilku celowego	73	6	12	55

Koszt realizacji programu w gminie Lutowiska w 2023 r.

Wyszczególnienie	Koszt realizacji
Koszt programu ogółem, w tym:	74.120,00 zł
środki własne	25.942,00 zł
dotacja z budżetu państwa	48.178,00 zł

Pomoc w formie zasilku celowego

Wyszczególnienie	Zasilek celowy
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	37
Liczba rodzin	36
Liczba osób w rodzinach	73
Liczba świadczeń	144
Kwota świadczeń, w tym:	43.302,00 zł
środki własne	15.156,00 zł
dotacja	28.146,00 zł

Pomoc w formie posiłku

Wyszczególnienie	Zasilek celowy
Liczba osób korzystających z posiłku, w tym w formie	29
pełnego obiadu	29
jednego dania gorącego	0
mleka, bułki / kanapki	0
Liczba rodzin	20
Liczba osób w rodzinach	72
Liczba posiłków	3327
Koszt posiłków, z tego	30.818,00 zł
środki własne	10.786,00 zł
dotacja	20.032,00 zł

4.1.4 Pobyt w Domu Pomocy Społecznej

Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie, która z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności wymaga całodobowej opieki, nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu i jednocześnie nie ma możliwości zapewnienia jej niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

W 2023 r. Ośrodek pokrywał koszty pobytu w placówkach zapewniających całodobowe utrzymanie dla **6 mieszkańców** gminy. Łączne wydatki poniesione na zapewnienie tej formy wsparcia wyniosły: **285.528,32 zł.**

Pomoc w formie pobytu w DPS

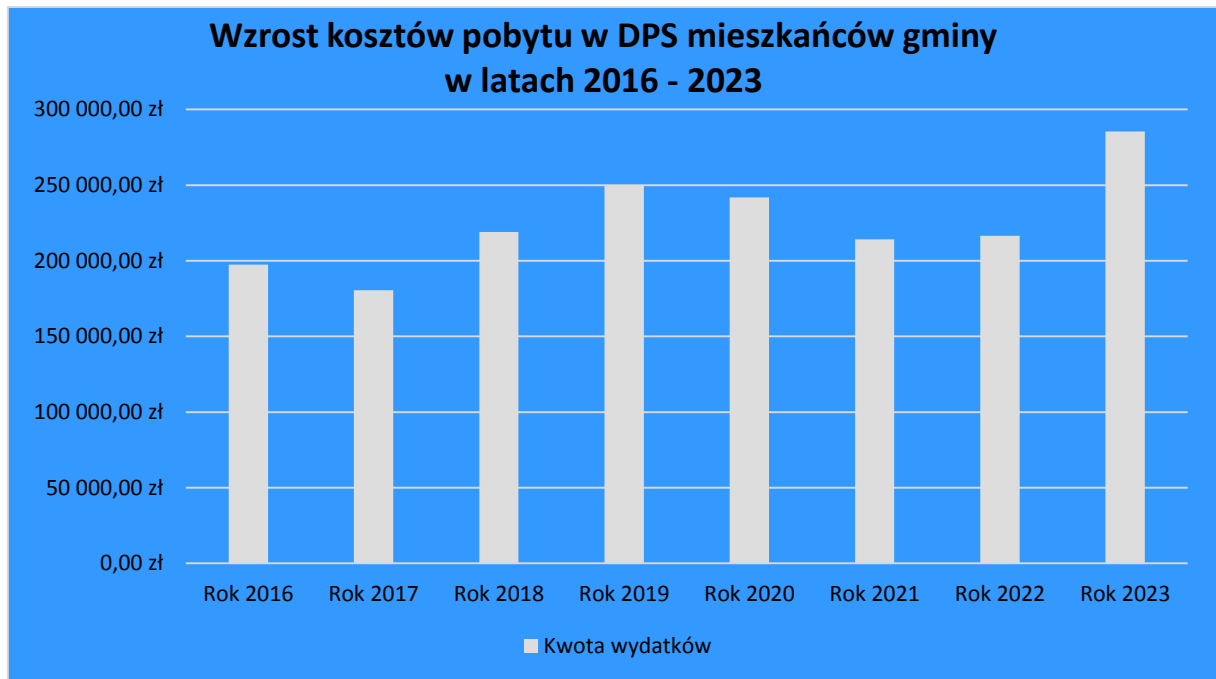
Liczba osób przebywających w DPS ogółem	Kobiety	Mężczyźni
6	2	4
w tym w wieku:		
26 – 40 lat	0	1
56 – 65 lat	0	2
66 i więcej	2	1

Należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnące koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej. W poniższej tabeli przedstawiono wzrost kosztów utrzymania 1 osoby przebywającej w Domu Pomocy Społecznej w Moczarach na przestrzeni kilku ostatnich lat.

Rok	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS wynikający z zarządzenia Starosty Bieszczadzkiego	Wzrost w porównaniu do ostatniej zmiany miesięcznego kosztu utrzymania
2019	3.778,46 zł	151,90 zł
2020	4.049,63 zł	271,17 zł
2021	4.296,49 zł	246,86 zł
2022	4.629,55 zł (od II.2022 r.)	333,06 zł
	4.664,51 zł (od III.2022 r.)	34,96 zł
2023	5.836,54 zł	1.172,03 zł
2024	6.771,22 zł	934,68 zł

W 2023 r. i 2024 r. nastąpił bardzo wysoki wzrost kosztów utrzymania mieszkańca domu. Dla porównania, różnica rzeczywistego poniesionego przez gminę Lutowiska kosztu pobytu mieszkańców gminy pomiędzy kosztem za rok 2022 a 2023 wyniosła: 69.020,87 zł przy jednoczesnym braku zmian w liczbie osób korzystających z pomocy.

Na poniższym wykresie przedstawiono wzrost kosztów ponoszonych przez gminę w latach 2016 – 2023.

Ponoszone wydatki wskazują na konieczność podejmowania działań, które będą ukierunkowane na wsparcie osób starszych i ciężko przewlekle chorych poprzez umożliwienie im pozostania w dotychczasowym środowisku zamieszkania, dzięki udzielaniu takim osobom pomocy w formie usług opiekuńczych, usług asystencji osobistej czy wsparcia dla opiekunów osób niepełnosprawnych.

4.1.5 Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze są świadczeniem przyznawanym osobie, która z powodu wieku, choroby lub innej przyczyny wymaga pomocy innych osób, a sama jest jej pozbawiona.

W gminie Lutowiska realizacja usług opiekuńczych jest prowadzona na mocy umowy zawartej z Polskim Czerwonym Krzyżem na podstawie ustawy o organizacjach pożytku publicznego. Pełen koszt 1 godziny usług opiekuńczych w roku 2023 wynosił: 34,00 zł.

Ośrodek rozpatrując sprawy dotyczące wsparcia w formie usług analizuje sytuację zdrowotną, stopień sprawności tej osoby, korzystanie ze wsparcia innych osób lub innych instytucji jak również możliwości finansowe osób w zakresie wnoszenia odpłatności, określa szczegółowe warunki przyznania i odpłatności za usługi. Wysokość odpłatności jest ustalana zgodnie z uchwałą nr XXXIV/163/2018 Rady Gminy Lutowiska z dnia 16 marca 2018 r. w sprawie ustalenia przyznawania i odpłatności z usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z obowiązku ich ponoszenia oraz trybu ich pobierania.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych (zadania własne) w 2023 roku skorzystała **1 osoba**, zrealizowano **88 godzin** usług na łączną kwotę 2.992,00 zł.

4.1.6 Ponoszenie wydatków za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Gmina Lutowiska zobowiązana jest do ponoszenia części wydatków, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Gmina zobowiązana jest do ponoszenia wydatków, na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych albo rodzinnych domach dziecka oraz średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym w wysokościach:

- 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Wszystkie koszty ponoszone przez Gminę Lutowiska związane są z pobytem w pieczy zastępczej, które przed umieszczeniem w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej zamieszkiwały na terenie gminy. W 2023 r. podstawą ponoszenia opłat było porozumienie z dnia 26.05.2015 r. nr PR.4220.2.2015 w sprawie zasad ponoszenia wydatków za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Wydatki ponoszone są na podstawie not obciążeniowych wystawianych przez Starostę Bieszczadzkiego a przekazywanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach, wraz ze stosownymi dokumentami mającymi wpływ na wysokość ponoszonych wydatków.

W 2023 roku w/w pomocą było objętych **2 dzieci** przebywających w pieczy zastępczej, wydatkowano na ten cel kwotę **16 986,16 zł**.

4.1.7 Asystent rodziny

W roku 2023 Asystent Rodziny pracował z **4 rodzinami** z naszej Gminy.

W rodzinach objętych asystenturą wychowuje się **9 dzieci**. Asystentura jest formą wsparcia, o którą rodziny najczęściej wnioskuje dobrowolnie lub wyrażają zgodę na tę formę pomocy zaproponowaną przez pracownika socjalnego. Zdarza się również, że rodzinę do współpracy z asystentem zobowiązuje sąd rodzinny. W gminie Lutowiska wszystkie rodziny objęte wsparciem korzystały z niego na swój wniosek.

Asystent rodziny wspierał rodziny w udzielaniu im wszelkich informacji w zależności od przeżywanych trudności, wyszukiwaniu dostępnych form pomocy oraz załatwianiu spraw. Istotnym elementem wsparcia udzielanego przez asystenta jest również pedagogizacja rodziców oraz omawianie z nimi bieżących trudności. Asystent pomagał rodzinom poprzez udzielanie pomocy w poprawie ich sytuacji życiowej (edukacja dot. zdrowia i higieny). Pomagał w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego (instruktaż sprzątania, gotowania, zarządzania domowym budżetem itp.). Wspierał aktywność społeczną rodzin motywując do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania, podejmowania i utrzymania pracy.

4.2 Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne realizowane są na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323).

Świadczenia rodzinne przysługują:

- obywatelom polskim;

- cudzoziemcom:

- do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenia opiekuńcze w tym: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- świadczenia rodzicielskie.

Osoba posiadająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Zgodnie z rozporządzeniem, wysokości kryterium dochodowego, uprawniającego do zasiłku rodzinnego wynoszą:

- kryterium dochodowe - 674,00 zł,
- kryterium dochodowe dla rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym -764,00 zł,
- kryterium do specjalnego zasiłku opiekuńczego - 764,00 zł,
- kryterium dochodowe, uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, wynosi – 1.922,00 zł
- wysokość zasiłku pielęgnacyjnego – 215,84 zł
- wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego – 620,00 zł
- wysokość świadczenia pielęgnacyjnego w 2023 r.– 2.458,00 zł.

Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami. Okres zasiłkowy zaczyna się dnia 1 listopada i trwa do dnia 31 października następnego roku kalendarzowego, na jaki ustala się prawo do świadczeń rodzinnych.

W roku 2023 wypłacono kwotę **861.669,83 zł** w ramach realizacji świadczeń rodzinnych. Świadczenia rodzinne pobierało w 2023 roku **121 rodzin**, wydano 173 decyzje administracyjne w tym zakresie. Szczegółowe kwestie związane z realizacją tego zadania przedstawiają poniższe tabele:

Rodzaje świadczeń i środki finansowe wydatkowane na ich realizację

Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków (w zaokrągleniu do pełnych zł)	Liczba wypłaconych świadczeń
Zasilek rodzinny	81.824,00 zł	683
Dodatki do zasiłku rodzinnego ogółem, w tym z tytułu:	61.757,00 zł	562
urodzenia dziecka	2.000,00 zł	2
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	0	0
samotnego wychowywania dziecka	13.124,00 zł	68
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	9.190,00 zł	85
rozpoczęcia roku szkolnego	4.400,00 zł	44
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – zamieszkanie w miejscowości w której znajduje się szkoła	19.024,00 zł	196
podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – dojazd do miejscowości, w której znajduje się szkoła	4.899,00 zł	71
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	9.120,00 zł	96
Zasilek pielęgnacyjny	139.001,00 zł	644
Świadczenie pielęgnacyjne	393.464,00 zł	161
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	3.000,00 zł	3
Świadczenie rodzicielskie	8.435,00 zł	9

Za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne w przypadkach przewidzianych ustawą o świadczeniach rodzinnych zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Liczbę wypłaconych świadczeń oraz kwoty z tego tytułu wskazano w poniższej tabeli.

Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków (w zaokrągleniu do pełnych zł)	Liczba wypłaconych świadczeń
Składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	98.811,00 zł	146
Składka na ubezpieczenie zdrowotne	34.969,00 zł	158

4.3 Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:
 - a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
 - b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz

zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.),

c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, które zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Osobą uprawnioną do otrzymania świadczenia z funduszu alimentacyjnego jest osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

1. do ukończenia 18 roku życia albo,
2. do ukończenia 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,
3. bezterminowo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie będą przysługiwały, gdy:

- osoba uprawniona ukończyła 18. rok życia i nie uczy się w szkole lub szkole wyższej;
- osoba uprawniona ukończyła 25. rok życia i nie legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- dochód na osobę w rodzinie przekracza kryterium dochodowe;
- egzekucja alimentów okazała się skuteczna;
- osoba uprawniona zawarła związek małżeński;
- osoba uprawniona została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej.

Warunkiem przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest bezskuteczność egzekucji. Oznacza to egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych wobec osoby uprawnionej; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu: braku podstawy prawnej do pojęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego w miejscu zamieszkania dłużnika, braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą;

Osoby ubiegające się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego muszą spełniać kryterium dochodowe – **miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć od 01.07.2020 r. do 30.09.2023 r. - 900,00 zł, natomiast od 01.10.2023 r. – 1.209,00 zł na osobę w rodzinie.**

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza w/w kwotę, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500,00 zł.

W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona może złożyć do organu właściwego wierzyciela wnioski o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów.

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz liczba wypłaconych świadczeń

Rodzaj świadczenia	Kwota wydatków (w zaokrągleniu do pełnych zł)	Liczba wypłaconych świadczeń
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego z tego na osobę uprawnioną w wieku:	32.700,00 zł	85
0 – 17 lat	18.600,00 zł	42
18 – 24 lat	14.100,00 zł	43
25 lat i więcej	0	0

Informacja na temat liczby dłużników alimentacyjnych oraz podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych

W roku 2023 Gmina Lutowiska jako organ właściwy dłużnika oraz wierzyciela prowadziła postępowanie i podejmowała działania wobec **6 dłużników** alimentacyjnych. Wysłano 6 pism do dłużników informując ich o przyznaniu osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Zgodnie z procedurą podejmowania działań wobec dłużników, do pozostałych gmin, właściwych dla zamieszkiwania pozostałych dłużników wystąpiono z pismami o podjęcie wobec nich działań.

W 2023 roku przekazano Komornikom Sądowym w całym kraju 2 informacje mające wpływ

na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. Na dzień 31.12.2023 r. w rejestrze dłużników na terenie Gminy Lutowiska znajduje się **23 dłużników** alimentacyjnych posiadających zadłużenie wobec budżetu gminy i budżetu państwa z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i **16 dłużników** alimentacyjnych posiadających zadłużenie wynikające z wypłaconych zaliczek alimentacyjnych. W 2023 roku kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosły **19.246,57 zł**. Należności dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego według stanu na dzień 31.12.2023 r. wyniosły **1.414.596,00 zł**.

4.4 Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenie 500+)

Z dniem 31 maja 2022 r. wypłata świadczenia wychowawczego została przekazana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który obecnie zajmuje się realizacją tego świadczenia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 r. wypłacił świadczenia wychowawcze **1 rodzinie**, po zakończeniu postępowania administracyjnego mającego na celu rozpatrzenie wniosku o świadczenie wychowawcze na okres zasiłkowy 2021/2022.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wypłacono świadczenia wychowawcze na łączną kwotę **12.000,00 zł**.

4.5 Pomoc żywnościowa w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 FEAD

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wydał **78 skierowań** do Polskiego Czerwonego Krzyża potwierdzających uprawnienie mieszkańców gminy do skorzystania z pomocy żywnościowej w ramach programu FEAD – Podprogram 2021 Plus. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Fund for European Aid to the Most Deprived – FEAD). Program został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem Programu jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków.

Skierowania wydawane były osobom/rodzinom, które spełniały kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej oraz osiągnęły przez nie dochód nie przekraczający 220% kryterium dochodowego wynikającego z ustawy o pomocy społecznej:

- **1.707,20 zł** dla osoby samotnie gospodarującej lub
- **1.320,00 zł** na osobę w rodzinie.

Z dniem 15 maja 2023 r. w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w Podprogramie 2021 Plus nastąpiła zmiana kryterium dochodowego uprawniającego do

pomocy żywnościowej w ramach PO PŻ z 220% do 235% kryterium określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. Przedmiotowa zmiana oznaczała, że pomoc żywnościowa przysługiwała, jeśli dochód nie przekraczał:

- **1.823,60 zł** w przypadku osoby samotnie gospodarującej
- **1.410,00 zł** w przypadku osoby w rodzinie.

Uzyskanie skierowania nie było uzależnione od korzystania z pomocy społecznej, jednak osoby, które w okresie ostatnich 6 miesięcy nie korzystały ze świadczeń pomocy społecznej zobowiązane były do złożenia oświadczenia o uzyskiwanych dochodach.

Łącznie w roku 2023 z pomocy w ramach programu FEAD skorzystało **178 mieszkańców** gminy.

4.6 Wypoczynek letni dla dzieci

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach pośredniczył w zorganizowaniu wypoczynku letniego dla dzieci z naszej gminy.

W czerwcu 2023 r. udało się zorganizować wypoczynek letni dla **2 dzieci** z terenu gminy Lutowiska. Dzieci wyjechały na kolonię do miejscowości Zaklików w terminie od 27.06.2023 r. do 06.07.2023 r. Wyjazd został zorganizowany przez Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Oświatowych im. Teresy Kras z Lublina na zlecenie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli również w organizacji wyjazdu kolonijnego w którego programie zawarty był również program profilaktyczny sfinansowanego ze środków Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. W okresie od 15.07.2023 r. do 25.07.2023 r. ośmioro dzieci z gminy Lutowiska uczestniczyło w kolonii w Darłowie zorganizowanej przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Okręgowy w Przemyślu.

4.7 Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, który jest:

- osobą posiadającą obywatelstwo polskie, mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 oraz art. 186 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- mającym miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkiem jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1697 ze zm.), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W roku 2023 do tut. Ośrodka wpłynęło **24 wnioski** w tym:

- 22 wnioski wyłącznie dla rodziców,
- 1 wniosek o uzupełnienie rodziny,
- 1 wniosek o wydanie duplikatu KDR.

Przyznano **33 karty** w formie tradycyjnej i w formie elektronicznej. Na dzień 31.12.2023 r. na terenie gminy Lutowiska zamieszkuje **139 rodzin** posiadających Kartę Dużej Rodziny. **315 osób** z terenu gminy Lutowiska posiada uprawnienia do korzystania ze zniżek w ramach Karty Dużej Rodziny.

4.8 Wydawanie zaświadczeń do programu „Czyste powietrze”

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach wydaje zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego. Powyższe zaświadczenie potrzebne jest osobom, które chcą przystąpić do Programu „Czyste Powietrze” i zamierzają złożyć wniosek o przyznanie dofinansowania do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. Ośrodek wydał **1 zaświadczenie** o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. liczba wydanych zaświadczeń:

- dla gospodarstw wieloosobowych wyniosła **0 zaświadczeń**,
- dla gospodarstw jednoosobowych – **1 zaświadczenie**.

4.9 Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy to świadczenie dedykowane dla osób, których sytuacja finansowa pogorszyła się lub które ze względu na swoje niskie dochody nie są w stanie ponosić wydatków za zajmowany lokal mieszkalny.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego. Może przysługiwać na podstawie więcej niż jednego z tytułu prawnego:

- najem lub podnajem lokalu mieszkalnego;
- spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- prawo własności do samodzielnego lokalu;
- brak tytułu prawnego – oczekiwanie na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza w gospodarstwie jednoosobowym 40% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu złożenia wniosku (ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego) a w gospodarstwie wieloosobowym 30% przeciętnego wynagrodzenia.

W 2023 r. kryterium dochodowe wynosiło **2.265,01 zł** w gospodarstwie jednoosobowym oraz **1.698,76 zł** w gospodarstwie wieloosobowym.

Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli jego kwota byłaby niższa niż 0,5% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej tj. kwota 28,31 zł.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje, jeżeli powierzchnia użytkowa zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego nie przekracza 30% powierzchni normatywnej.

Powierzchnia normatywna w przeliczeniu na liczbę członków gospodarstwa domowego wynosi:

- dla 1 osoby – 35 m² ale maksymalna powierzchnia uprawniająca do dodatku to 45,50 m²
- dla 2 osób – 40 m² maksymalna powierzchnia to 52 m²
- dla 3 osób – 45 m² maksymalna powierzchnia to 58,50 m²
- dla 4 osób – 55 m² maksymalna powierzchnia to 71,50 m²
- dla 5 osób – 65 m² maksymalna powierzchnia to 84,50 m²
- dla 6 osób – 70 m² maksymalna powierzchnia to 91 m²

- jeśli w lokalu mieszka więcej niż 6 osób – dla każdej następnej osoby zwiększa się powierzchnię normatywną o 5 m².

Normatywną powierzchnię powiększa się o 15 m², jeżeli w lokalu mieszkalnym zamieszkuje osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, jeżeli niepełnosprawność wymaga zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Normatywną powierzchnię powiększa się niezależnie od liczby osób w gospodarstwie domowym – ma to zastosowanie również w przypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego. Dokumentem potwierdzającym prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju jest orzeczenie powiatowego, miejskiego lub wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, zawierające stosowne wskazanie.

W 2023 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach wpłynęło **14 wniosków** o przyznanie dodatku mieszkaniowego. W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wypłacono świadczenia na łączną kwotę **28.749,81 zł** dla **10 rodzin**.

4.10 Potwierdzenie prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych określonych w ustawie mają prawo inne niż ubezpieczeni osoby posiadające obywatelstwo polskie i posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, które spełniają kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r., co do których nie stwierdzono okoliczności, o której mowa w art. 12 tej ustawy, na zasadach i w zakresie określonych dla ubezpieczonych. Kryterium dochodowe o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej wynosi w przypadku osoby samotnie gospodarującej wynosi 776,00 zł, w przypadku rodziny – 600,00 zł na osobę w rodzinie.

Z treści art. 54 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wynika, że „**Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy**, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2, **jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo**”. Natomiast z art. 54 ust. 4 ustawy wynika, że „Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia”. Zgodnie z art. 54 ust. 7 ustawy prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji, o której mowa powyżej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej jest osobą upoważnioną do wydawania decyzji dot. potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w imieniu Wójta.

Wydanie decyzji poprzedzone jest postępowaniem administracyjnym mającym na celu ustalenie sytuacji materialno – bytowej osoby / rodziny, w tym również przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. W 2023 r. przeprowadzono **6 postępowań** mających na celu ustalenie uprawnień do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wydano **6 decyzji dla 5 osób**.

4.11 Pomoc dla obywateli Ukrainy

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski w wyniku działań wojennych na podstawie zapisów ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167) spełniający kryteria określone w tej ustawie nabyli uprawnienia do korzystania ze świadczeń. Środki na wypłatę świadczeń pochodzą z **Funduszu Pomocy** utworzonego w Banku Gospodarstwa Krajowego.

4.11.1 Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe. Przyznanie tego świadczenia nie wymaga wydania decyzji administracyjnej (decyzja wydawana jest jedynie w przypadku odmowy przyznania świadczenia). Jednorazowe świadczenie pieniężne oraz koszty jego obsługi w wys. 2% wypłaconych świadczeń są finansowane z budżetu państwa.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenie dla **53 osób** na łączną kwotę **15 900,00 zł**.

4.11.2 Świadczenie z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia dla obywateli Ukrainy

Na podstawie art. 13 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa „Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy (...) może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach”.

W 2023 r. w gminie Lutowiska wypłacone zostały świadczenia z tyt. zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy dla **3 przedsiębiorców i osób fizycznych** na łączną kwotę **822.300,00 zł** (wykonanie wraz z kosztami obsługi zadania: 823.260,00 zł). Złożone wnioski

dotyczyły wyżywienia i zakwaterowania **154** obywateli Ukrainy.

4.11.3 Pomoc w formie posiłków dla dzieci w trakcie nauki w szkole

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny i który został wpisany do rejestru PESEL, mogą być przyznawane świadczenia pieniężne i niepieniężne, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Obywatel Ukrainy ubiegający się o świadczenia z pomocy społecznej składa oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Oświadczenie to składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. W postępowaniu o przyznanie świadczeń, nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego, chyba że powstaną wątpliwości co do treści oświadczenia.

Do udzielania świadczeń, właściwa jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o te świadczenia.

W 2023 r. przyznano posiłki w szkołach dla **25 dzieci** będących obywatelami Ukrainy. Łączna wartość opłaconych posiłków wyniosła **18 125,59 zł**.

4.11.4 Świadczenia rodzinne

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, jeżeli zamieszkuje z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W roku 2023 obywatelom Ukrainy wypłacono kwotę **95.405,93 zł** w ramach realizacji świadczeń rodzinnych. Świadczenia rodzinne pobierało w 2023 roku **26 rodzin**, wydano **44 decyzje** administracyjne w tym zakresie.

4.12 Dodatek elektryczny

Dodatek elektryczny jest świadczeniem realizowanym w formie dopłaty do prądu dedykowanym gospodarstwom domowym, które zużywają energię elektryczną do ogrzewania mieszkań i domów. Świadczenie to zostało wprowadzone ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Świadczenie przysługuje osobom korzystającym między innymi z pomp ciepła, pieców elektrycznych i bojlerów z funkcją CO. Podobnie jak w przypadku dodatku węglowego i dla gospodarstw domowych - źródło ogrzewania musi być zgłoszone do CEEB (Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków).

Dodatek elektryczny nie przysługuje właścicielom przydomowych mikroinstalacji fotowoltaicznych. Dodatek elektryczny nie przysługuje również gospodarstwom domowym

objętym pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku węglowego lub dodatku do innych źródeł ciepła, jak pellet, gaz LPG, drewno czy olej opałowy.

Dopłata do prądu jest jednorazowa i wynosi, w zależności od zużycia energii (w tym samym miejscu zamieszkania):

- 1000 złotych w przypadku zużycia energii elektrycznej w 2021 roku na poziomie maksymalnie 5MWh,
- 1500 złotych w przypadku zużycia energii elektrycznej w 2021 roku przekraczającym 5MWh.

Wnioski o przyznanie dodatku elektrycznego przyjmowane były w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Lutowiskach od dnia 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r. Świadczenia, zgodnie z przepisami ustawy wypłacone były w 2023 r.

We wskazanym powyżej okresie do GOPS w Lutowiskach wpłynęło **8 wniosków** o przyznanie dodatku elektrycznego, z których **4** zostały rozpatrzone pozytywnie. Wypłacono dodatek elektryczny na łączną kwotę **4.500,00 zł**.

4.13 Wydawanie zaświadczeń potwierdzających uprawnienie do preferencyjnego zakupu węgla

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych do dokonania zakupu preferencyjnego jest uprawniona osoba fizyczna w gospodarstwie domowym, która spełnia warunki uprawniające do dodatku węglowego, o którym mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym. Wniosek o preferencyjny zakup węgla złożony przez osobę winien być zweryfikowany pod kątem uprawnień osoby do zakupu węgla po preferencyjnej cenie.

W gminie Lutowiska potwierdzeniem uprawnień do zakupu preferencyjnego węgla jest zaświadczenie wystawione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej potwierdzające pozytywne rozpatrzenie wniosku o dodatek węglowy lub wypłacenie dodatku węglowego.

W okresie od 01.01.2023 r. do 04.05.2023 r. wydano **7 zaświadczeń** potwierdzających uprawnienie do preferencyjnego zakupu węgla.

4.14 Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej po raz pierwszy przystąpił do realizacji resortowego programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023. Środki finansowe przeznaczone na realizację Programu pochodzą z Funduszu Solidarnościowego.

Program ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego

i aktywnego życia. Tak więc, nadrzędnym celem usług asystencji osobistej powinno być dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne.

Usługi asystencji osobistej polegają w szczególności na pomocy asystenta w:

- 1) wykonywaniu przez uczestnika czynności dnia codziennego;
- 2) wyjściu, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem w wybrane przez uczestnika miejsca;
- 3) załatwianiu przez uczestnika spraw urzędowych;
- 4) korzystaniu przez uczestnika z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galeria sztuki, wystawa).

W 2023 r. wsparciem w ramach programu objęte zostały **4 osoby niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności**, na rzecz których zrealizowano łącznie **720 godzin usług asystencji osobistej**. Usługi asystencji osobistej świadczone były przez 2 osoby zatrudnione na podstawie umów cywilno – prawnych. **Na realizację Programu wydatkowano łącznie kwotę 30.897,84 zł**, w tym: koszt wynagrodzenia asystentów – 28.337,54 zł, koszt przejazdów asystentów własnym środkiem komunikacji w związku z wyjazdami, które dotyczą realizacji usług – 1.808,46 zł, koszt ubezpieczeń OC i NNW asystentów – 146,00 zł, koszt obsługi Programu – 605,84 zł. W ramach wkładu własnego w realizację Programu pokryto koszt ubezpieczeń OC i NNW asystenta w wysokości 138,89 zł (wydatek poniesiony z budżetu GOPS w związku z brakiem wystarczających środków w budżecie Programu w ramach tej kategorii wydatków).

V WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach w toku codziennych działań podejmują współpracę z następującymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami i podmiotami:

- 1) **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie** – w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowych, kierowania osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.
- 2) **Powiatowym Urzędem Pracy** – w celu rozwijania aktywnej polityki rynku pracy, przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, w kierunku odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku, osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników.
- 3) **Komendą Powiatową Policji w Ustrzykach Dolnych, w szczególności: Zespół Prewencji w Stuposianach:** w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, bezdomnych, w pracy z klientami tzw. „trudnymi” współpraca z policjantami dzielnicowymi, a także

korzystamy z asysty w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych.

- 4) **Sądem Rejonowym** – w zakresie wydania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniedbywania dzieci, kierowanie osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika oraz kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska, natomiast w przypadku rodzin patologicznych objętych nadzorem kuratorskim współpracujemy z kuratorami sądowymi i społecznymi itp.
- 5) **Prokuraturą Rejonową** – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub innych spraw naszych klientów wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego.
- 6) **Ochroną zdrowia** – w sprawie o wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.
- 7) **Szkołami** – współdziałanie pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także z dyrektorami szkół w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego.
- 8) **Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** w Lutowiskach – w zakresie zobowiązania osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego.
- 9) **Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną** – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu.
- 10) **Środowiskowym Domem Samopomocy w Ustrzykach Dolnych** - w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnymi intelektualnie.
- 11) **z organizacjami pozarządowymi.** – w zakresie pomocy żywnościowej w ramach programu FEAD, świadczenia usług opiekuńczych, schronienia dla osób bezdomnych.

Aby Ośrodek Pomocy Społecznej mógł skutecznie udzielać wsparcia i koncentrować się przede wszystkim na osobach, które mimo osobistego zaangażowania nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów, musi upowszechniać metodę pracy interdyscyplinarnej, nie tylko w zakresie współpracy instytucjonalnej, lecz również wewnątrz Ośrodka. Poszczególne osoby zatrudnione w Ośrodku zobowiązane są do wspólnego wypracowywania procedur dotyczących określonych problemów, w tym również diagnozowania zasobów występujących w naszej gminie. Właściwa współpraca, wymiana doświadczeń między pracownikami, ma bezpośredni wpływ na skuteczne działania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutowiskach stara się łagodzić sytuację osób i rodzin poprzez wdrażanie pozamaterialnych form pomocy, w tym pracy socjalnej wobec

indywidualnych osób i rodzin, oraz poprzez realizację projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych. Ich głównym celem jest pomoc oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin, poprzez ich społeczne aktywizowanie, psychiczne wzmocnienie i mobilizowanie ich do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji. Należy jednak zaznaczyć, że same tego rodzaju działania mimo, że są niezwykle ważne i potrzebne, nie rozwiążą wszystkich instytucjonalnych problemów. Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej należy w pierwszej kolejności udzielić odpowiedniego wsparcia finansowego na zaspokojenie podstawowych potrzeb.

W kolejnym roku będą kontynuowane działania w zakresie:

- podnoszenia poziomu i skuteczności funkcjonowania pomocy społecznej m.in. poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Ośrodka, rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami służącymi realizacji zadań aktywnej polityki społecznej,
- tworzenie systemowych rozwiązań problemów społecznych z uwzględnieniem procedur prawnych w związku z pojawieniem się nowych zadań oraz zagrożeń społecznych,
- wspieranie rodzin w wypełnianiu przez nich podstawowych funkcji rodzicielskich, w tym funkcji opiekuńczo – wychowawczej i zaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- podejmowanie działań edukacyjnych służących kształtowaniu właściwych postaw prospołecznych i uwrażliwieniu społeczeństwa na istniejące zagrożenia dotyczące przemocy w rodzinie, handlu ludźmi i marginalizacji osób wykluczonych społecznie,
- poszerzania systemu wsparcia dla osób długotrwale i ciężko chorych oraz osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych, w tym w szczególności poprzez realizację programu „Asystent osobisty dla osób z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024 (umowa o dofinansowanie programu została zawarta w dniu 16.02.2024 r., realizację programu „Opieka wytchnieniowa” (umowa o dofinansowanie programu została zawarta w dniu 06.03.2024 r.),
- wykorzystywanie środków zewnętrznych do realizacji zadań pomocy społecznej.

VI MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH ZA ROK 2023

Uchwałą nr XXXIV/178/2022 Rady Gminy Lutowiska z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lutowiska na lata 2022 – 2027 przyjęto w/w dokument.

Zgodnie z treścią dokumentu o którym mowa powyżej monitoring jest stałą obserwacją ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości. Jego celem jest zapewnienie informacji zwrotnej na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocena i zmiana (tam, gdzie jest to konieczne).

Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Dane na temat realizacji Strategii, zgodnie z jej treścią winny być przekazane w formie dodatkowej informacji, zawartej i przedstawianej łącznie ze sprawozdaniem rocznym z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z uwzględnieniem realizacji celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

Cel strategiczny nr I		
Rozwój systemu wsparcia rodziny		
ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych		
Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Realizacja:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin 2. Zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie 3. Wspieranie rodzin wielodzietnych 4. Wspieranie dzieci i młodzieży utalentowanej z rodzin zagrożonych wykluczeniem 5. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> – Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; – Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin; – Usprawnienie współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się polityką społeczną i socjalną; – Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy; – Edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji; – Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży; – Organizowanie wypoczynku dla dzieci szczególnie z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych; – Organizowanie dokształcania dla dzieci szczególnie zdolnych; – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego; – Wdrażanie programów edukacyjnych dla rodzin z problemami wychowawczymi; – Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną; – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym; – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych; – Podniesienie skuteczności interwencji w przypadku konfliktów rodzinnych. 	<p>Instytucje i organizacje działające na terenie gminy Lutowiska, w ramach realizacji celu strategicznego I oraz własnych zadań statutowych podejmują działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, którego realizację omówiono w pkt VII niniejszego sprawozdania; – poradnictwo specjalistyczne dla rodzin świadczone przez pracowników GOPS oraz kadrę pedagogiczną placówek edukacyjnych (szkoła, punkt przedszkolny); – wsparcie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych (m. in. poprzez poradnictwo, informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w różnych organizacjach i instytucjach, wsparcie materialne); – organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (organizacja zajęć realizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury, Zespół Szkół w Lutowiskach, Ochotniczą Straż Pożarną, Klub Sportowy Otryt); – organizacja wypoczynku dla dzieci (zajęcia organizowane w okresie ferii i wakacji przez Gminny Ośrodek Kultury, współpraca GOPS z Kuratorium Oświaty w zakresie organizacji kolonii letnich dla dzieci z ubogich rodzin, organizacja wypoczynku letniego dla dzieci z programem profilaktycznym przez

		<p>GKRPA);</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie materialne rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji (pomoc finansowa, opłacenie kosztów wyżywienia w szkołach i internatach).; - organizacja szkoleń i kursów dla pracowników pomocy społecznej (GOPS) oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego.
--	--	---

Cel strategiczny nr II		
Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym		
Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Realizacja:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych, 2. Aktywizacja osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, 3. Aktywizacja i pomoc seniorom 4. Wsparcie osób ubogich 5. Przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia w rodzinach objętych pomocą społeczną 6. Zminimalizowanie niekorzystnych zjawisk społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> - Szkolenia i warsztaty aktywizacyjne dla osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz seniorów, - Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne, - Minimalizowanie skutków długotrwałego bezrobocia, - Wsparcie osób ubogich w zakresie mieszkalnictwa socjalnego, - Przyznanie świadczeń finansowych, - Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób niepełnosprawnych, - Realizacja programu dożywiania dzieci i młodzieży, - Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem, - Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego, - Organizowanie imprez rekreacyjno – integrujących dla mieszkańców gminy; - Poradnictwo rodzinne i specjalistyczne: psychologiczne, prawne, - Wdrażanie programów profilaktycznych, - Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków uzależnień, - Prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu, - Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych. 	<p>Instytucje i organizacje działające na terenie gminy Lutowiska, w ramach realizacji celu strategicznego II oraz własnych zadań statutowych podejmują działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizacja zajęć, warsztatów dla seniorów (Gminny Ośrodek Kultury) - Organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych (Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej), - Rozpowszechnianie informacji o możliwości skorzystania ze wsparcia, w tym również w ramach projektów i programów realizowanych przez inne instytucje poprzez informacje zamieszczane na tablicach ogłoszeń, portalach społecznościowych i stronach internetowych w szczególności Urzędu Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej, - Udzielanie pomocy materialnej, w formie pracy socjalnej i dożywiania dzieci i młodzieży oraz poradnictwa (GOPS) - Organizacja imprez rekreacyjno – integrujących dla mieszkańców gminy (GOK), - Działania profilaktyczne mające na celu podniesienie świadomości na temat skutków uzależnień w tym również prowadzenie działań profilaktycznych (GOPS, GOK, GKRPA, Zespół Szkół) - Organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego

		<p>i zimowego (GOK, GOPS, GKRPA);</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizacja debat dotyczących bezpieczeństwa w gminie „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie” (KPP, GOK)
--	--	--

Cel strategiczny nr III		
Świadome, aktywne i zdrowe społeczeństwo		
Cele operacyjne:	Kierunki działania:	Realizacja:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Promocja idei wolontariatu, jako wsparcia dla systemu pomocy społecznej, 2. Promocja społeczeństwa obywatelskiego, 3. Rozwój inicjatyw aktywizujących życie lokalnej społeczności, 4. Wsparcie i aktywizacja osób starszych, przewlekle chorych i niepełnosprawnych, 5. Ograniczenie problemu uzależnień, 6. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia, 7. Wzrost wiedzy i świadomości ekologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Pobudzanie oddolnych inicjatyw, – Pozyskiwane lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności, – Organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych, – Poszerzenie oferty życia społeczno – kulturalnego w gminie, – Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych, – Tworzenie projektów i programów promujących i wzmacniających wolontariat, – Promowanie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych, – Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, – Likwidacja barier architektonicznych, – Prowadzenie kampanii mającej na celu podniesienie świadomości o zagrożeniach wynikających z uzależnień, – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i niepełnosprawnych, – Promocja modelu zdrowego stylu życia, – Organizacja zajęć sportowo – rekreacyjnych, – Podnoszenie znaczenia problemu otyłości i wad postawy u dzieci i młodzieży, – Promowanie prowadzenia profilaktyki zdrowotnej (m. in. w zakresie wykrywania chorób nowotworowych, realizacji obowiązku szczepień) 	<p>Instytucje i organizacje działające na terenie gminy Lutowiska, w ramach realizacji celu strategicznego III oraz własnych zadań statutowych podejmują działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pobudzanie oddolnych inicjatyw poprzez konkursy dla organizacji pozarządowych umożliwiające pozyskanie dofinansowania na realizowane zadania, – organizacja różnego rodzaju imprez integracyjnych (GOK, Zespół Szkół), – promocja wolontariatu (działalność Szkolnego Klubu Wolontariatu SZANSA przy Zespole Szkół w Lutowiskach), – podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych (Urząd Gminy), – prowadzenie działań / kampanii / zajęć mających na celu podniesienie świadomości szkodliwości używek, promocję zdrowego stylu życia, naukę spędzania czasu wolnego bez używek (GOK, GKRPA, Zespół Szkół, GOPS, organizacje pozarządowe), – organizacja zajęć sportowo – rekreacyjnych (GOK, organizacje pozarządowe, Zespół Szkół), – profilaktyka zdrowotna (NZOZ „Bieszczady”, GOK - współpraca z fundacją „Z cukrzycą na Ty” w zakresie organizacji warsztatów dla mieszkańców gminy), – organizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie gminy (GOPS), – objęcie osób

		niepełnosprawnych wsparciem w ramach programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023.
--	--	---

VII SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W ROKU 2023

Celem głównym programu przyjętego uchwałą nr XLIV/250/2023 Rady Gminy Lutowiska z dnia 25 stycznia 2023 r. na lata 2023 - 2026 jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Cel ten oparty jest na realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie poprzez promowanie działań profilaktycznych, wspieranie osób doświadczających przemocy oraz pracy ze sprawcami przemocy nad zmianą ich zachowań i postaw, tj.

- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy,
2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie,
3. Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy.

Działania zaplanowane do realizacji służące realizacji celów szczegółowych w programie:

1. Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie:

- 1) Zbieranie i uaktualnianie informacji na temat rozmiarów problemu przemocy w rodzinie oraz zasobów środowiska lokalnego (statystyki policyjne, sądowe, Ośrodka Pomocy Społecznej, GKRPA, szkół, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej);
- 2) Monitorowanie problematyki przemocy oraz udzielanej pomocy,
- 3) Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez wypracowanie procedur aktywnej i stałej współpracy placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych.

2. Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie:

- 1) Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie m. in. poprzez organizowanie prelekcji, pogadanek, warsztatów profilaktycznych oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno – informacyjnych /ulotek, broszur, wizytówek/ w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie,
- 2) Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m. in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki,
- 3) Organizowanie dla nauczycieli i pedagogów szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym,
- 4) Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom,

3. Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- 1) Szkolenia grup zawodowych z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla potrzeb współpracy w grupach diagnostyczno - pomocowych,
- 2) Szkolenie dotyczące przemocy w rodzinie dla członków grup diagnostyczno - pomocowych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z dodatkowymi kosztami związanymi z zapewnieniem m. in. cateringu, zakupem artykułów żywnościowych, napojów, wody, kawy, herbaty oraz innych artykułów,

4. Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy:

- 1) Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom dotkniętym przemocą,
- 2) Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc,
- 3) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (np. organizowanie szkoleń i warsztatów edukacyjnych),
- 4) Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw,
- 5) Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 6) Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

W 2023 r. w ramach realizacji zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie podejmowano następujące

działania:

Lp.	Cel szczegółowy określony w Programie	Sposób realizacji
1	Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie	<p>W 2023 r. zwołano 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Podczas spotkań Zespołu omawiano problematykę zjawiska przemocy w rodzinie w kontekście pracy jednostek reprezentowanych przez członków Zespołu, podejmowano działania wynikające z procedury „Niebieskie Karty”, ustalano plan działania w indywidualnych przypadkach.</p> <p>Problem przemocy w gminie Lutowiska monitorowany jest na bieżąco poprzez prowadzenie w tym zakresie statystyk przez instytucje i jednostki organizacyjne, w tym w szczególności: Policję, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół w Lutowiskach, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>Wymienione powyżej jednostki podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez utrzymywanie stałej współpracy zarówno na poziomie ogólnym, jak i w indywidualnych przypadkach.</p>
2	Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie	<p>Działanie realizowane było poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym poprzez: dystrybucję materiałów informacyjnych (plakaty, ulotki), zamieszczanie informacji na tablicy informacyjnej w siedzibie GOPS i innych instytucji, na profilu społecznościowym Facebook oraz stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, – realizacja przez Zespół Szkół w Lutowiskach programu profilaktycznego w ramach którego szkoła współpracuje z Centrum Psychoterapii SELF oraz Fundacją PROFIL z Rzeszowa w zakresie wsparcia psychoterapeutycznego, psychologicznego i pedagogicznego, przeprowadzenie Szkolnej Akcji Profilaktycznej, pogadanki z uczniami dotyczące zachowań agresywnych kierowanych do rówieśników, realizacja kampanii Profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, konkursy i akcje profilaktyczne, koncert profilaktyczny; – działania edukacyjne realizowane przez Komendę Powiatową Policji w Ustrzykach Dolnych: debata społeczna „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie” – w trakcie której poruszano również tematykę przemocy wobec osób starszych, konkurs plastyczny „Bezpieczne wakacje 2023” którego celem jest edukowanie i uwrażliwienie na właściwe zachowania w różnych sytuacjach społecznych oraz kształtowanie umiejętności i nawyku wyboru bezpiecznych zachowań przez dzieci i młodzież w codziennych sytuacjach życiowych, prowadzenie prelekcji skierowanych do uczniów oraz nauczycieli dotyczących bezpieczeństwa, agresji i zjawiska przemocy, debata z młodzieżą dotycząca

		<p>niebezpieczeństw, jakie niosą ze sobą cyberzagrożenia i cyberprzemoc</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania edukacyjne oraz rozwijające zainteresowania realizowane przez Gminny Ośrodek Kultury mające na celu rozwój osobowości dzieci i młodzieży, budowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie zdolności do podejmowania dojrzałych decyzji, spędzania wolnego czasu z rówieśnikami w sposób wolny od agresji, aktywny i kreatywny, bez używek.; – organizacja wyjazdu kolonijnego z programem profilaktycznym (GKRPA).
3	Podniesienie kompetencji zawodowych pracowników służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - udział pracowników instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w szkoleniach: – „Praktyczne stosowanie przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw”; – samokształcenie pracowników poprzez korzystanie z dostępnych materiałów, publikacji, bezpłatnych webinarów, bieżące śledzenie zmian w przepisach prawa.
4	Zapewnienie kompleksowej pomocy członkom rodzin, w których występuje problem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> – pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach realizowanej pracy socjalnej, jak również w ramach prowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej punktu konsultacyjnego udzielają osobom potrzebującym informacji i wyjaśnień o możliwościach uzyskania wsparcia (w ramach indywidualnych kontaktów z zainteresowanymi), informacji w zakresie przepisów prawa oraz stosowania procedury związanej z przemocą domową; osobom podejrzanym o stosowanie przemocy w rodzinie przekazywane są informacje o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy w rodzinie, – w Punkcie Konsultacyjnym Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Ustrzykach Dolnych realizowane jest wsparcie specjalistyczne świadczone przez: adwokata, psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego. Z bezpłatnych porad w placówce mogą skorzystać również osoby zamieszkujące w gminie Lutowiska; – na terenie powiatu bieszczadzkiego funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, który zapewnia wsparcie w formie schronienia dla osób doświadczających przemocy, – na terenie powiatu bieszczadzkiego funkcjonuje punkt nieodpłatnej pomocy prawnej gdzie można skorzystać z porad adwokata i radcy prawnego, – w Ustrzykach Dolnych funkcjonuje filia Poradni Leczenia Uzależnień z Leska, gdzie wsparcie mogą uzyskać osoby uzależnione oraz członkowie ich rodzin; – w Ustrzykach Dolnych funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego, w której można skorzystać z pomocy

		psychiatrycznej i psychologicznej; – Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej w Ustrzykach Dolnych świadczy pomoc: psychologiczną, psychoterapię indywidualną, rodzinną, grupową, psychospołeczną dla dzieci i młodzieży do ukończenia 21 roku życia a także ich rodzin i opiekunów prawnych; – na terenie powiatu w 2023 r. nie były organizowane zajęcia korekcyjno – edukacyjne dla sprawców przemocy.
--	--	--

Należy nadmienić, że w 2023 r. miała miejsce znacząca zmiana przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej. Nowelizacja przepisów zobowiązała gminy do zorganizowania na nowo systemu przeciwdziałania przemocy. W miesiącu sierpniu zawarte zostały porozumienia z instytucjami, które zobowiązane są do wyznaczenia przedstawiciela do prac w Zespole Interdyscyplinarnym. Zarządzeniem nr 64/2023 Wójta Gminy Lutowiska z dnia 12 września 2023 r. powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w składzie:

1. Agnieszka Fischer – przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach;
2. Hubert Tuleja - przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutowiskach;
3. Olga Gromadzka – przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
4. Krzysztof Piątkowski – przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji;
5. Andrzej Prawiło - przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji;
6. Piotr Strzępka - przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji;
7. Marta Polechońska – przedstawiciel Zespołu Szkół w Lutowiskach;
8. Wioletta Różycka – Wnuk – kurator sądowy Sądu Rejonowego w Lesku.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 r.

Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego		6, <i>w tym 2 spotkania ZI powołanego Zarządzeniem z dn. 12.09.2023 r.</i>
Liczba funkcjonujących w danym roku:	grup roboczych	1
	grup diagnostyczno - pomocowych	3
Liczba spotkań:	grup roboczych	10
	grup diagnostyczno - pomocowych	15

Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2023 r.

Liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę		3	
Liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy		2	
Liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	ogółem	5	
	w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	5	
	w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	1	
	w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0	
Liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”		13	
Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	ogółem	8	
	w tym kobiety	ogółem	5
		w tym niepełnosprawne	0
		w tym starsze	1
	w tym mężczyźni	ogółem	0
		w tym niepełnosprawni	0
		w tym starsi	0
	w tym dzieci	ogółem	3
		w tym dziewczynki	2
		w tym chłopcy	1
w tym niepełnosprawne		0	

VIII WNIOSKI KOŃCOWE I POTRZEBY W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA

W aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Działania pracowników pomocy społecznej to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, to także praca socjalna oraz działania zmierzające do wykorzystywania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia. Odnosząc się do kwestii potrzeb pomocy społecznej należy również wspomnieć o miejscu instytucji pomocy społecznej we współczesnych realiach – pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

Potrzeby finansowe na realizację zadań wynikających z ustaw zostały ujęte w planach finansowych i przyjęte do realizacji w budżecie gminy.

Do najważniejszych potrzeb w zakresie pomocy społecznej, w tym również działów, w zakresie których odnotowywane są niedobory finansowe należy zaliczyć:

- prowadzenie elastycznej polityki kadrowej służącej utrzymaniu dobrej jakości obsługi klienta oraz prawidłowej realizacji zadań;
- poszerzanie zakresu środowiskowego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i starszych;
- zapewnienie środków na pokrycie kosztów pobytu osób w placówkach zapewniających całodobową opiekę, w szczególności w domach pomocy społecznej. Jak wskazano szczegółowo w rozdziale 4.1.4 niniejszego sprawozdania koszty pobytu osób w domach pomocy społecznej systematycznie wzrastają. W ostatnich dwóch latach wzrost ten był znaczący. Na dzień sporządzania sprawozdania plan finansowy w dziale dotyczącym pokrycia kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wynosi 300.000,00 zł, natomiast szacowane rzeczywiste wydatki na ten cel (w odniesieniu do osób już umieszczonych w placówkach) wyniosą około 352.000,00 zł. **Należy nadmienić, że niezbędne jest posiadanie w budżecie rezerwy pozwalającej na wydanie decyzji kierującej osobę do placówki, w szczególności w sytuacji konieczności niezwłocznego podjęcia takiej decyzji i umieszczenia osoby w instytucji zapewniającej całodobową opiekę;**
- poszerzanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- podjęcie działań w celu realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych;
- zapewnienie w budżecie środków na funkcjonowanie Ośrodka w tym na wynagrodzenia dla pracowników. Pracownicy GOPS, nie tylko ze względu na charakter pracy, ale przede wszystkim ze względu na zwiększone uprawnienia do samodzielnego pobierania dokumentacji (np. platforma PUE ZUS, rejestr PESEL, Centralna Aplikacja Rynku Pracy, Elektroniczny Krajowy System Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności - EKSMOoN i in.), mają coraz więcej obowiązków, jak i większy zakres odpowiedzialności. Zwiększanie zakresu zadań, jakie realizuje GOPS przyczynia się również do zwiększania obowiązków dla wszystkich pracowników (pomoc społeczna, świadczenia rodzinne, księgowość). Ponadto możliwość przyznania gratyfikacji finansowej stanowi jedną z form motywowania pracowników do podejmowania zadań wykraczających poza zakres obowiązków, np. z zakresu realizacji programów i projektów;

- duża ilość zadań realizowanych przez Ośrodek wiąże się również z dużą ilością dylematów prawnych. Często zmieniające się przepisy, wprowadzanie nowych ustaw i realizacja nowych zadań powodują, iż niezbędne jest zapewnienie środków finansowych na pokrycie kosztów wsparcia prawnego w najtrudniejszych sprawach;
- na chwilę obecną, praca pracowników Ośrodka w dużej mierze związana jest z wykorzystywaniem oprogramowania komputerowego. W zasadzie każde ze świadczeń wymaga zakupu i obsługi programu dziedzinowego. Generuje to konieczność korzystania ze wsparcia informatycznego, a tym samym konieczność zapewnienia środków na obsługę informatyczną Ośrodka i zakup licencji na oprogramowanie (roczny koszt zakupu licencji oprogramowania wykorzystywanego do obsługi świadczeń realizowanych przez GOPS to kwota około 9 tysięcy złotych);
- informatyzacja Ośrodka związana jest również z koniecznością systematycznej wymiany sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem. Podyktowane to jest przede wszystkim koniecznością zabezpieczenia danych osobowych klientów, co w przypadku korzystania z przestarzałego sprzętu i oprogramowania jest utrudnione. Ponadto zlecenie Ośrodkowi kolejnych zadań wiąże się z obsługą nowych programów komputerowych, których instalacja na przestarzałym sprzęcie komputerowym stwarza problemy;
- ponieważ siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mieści się na drugim piętrze Urzędu Gminy, niezbędne jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy dostępności architektonicznej pomieszczeń Ośrodka dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Pracownicy tutejszego Ośrodka dbają o tworzenie coraz lepszego wizerunku pomocy społecznej, jako instytucji efektywnej, nowoczesnej i skutecznej. Zawsze starają się, aby wsparcie do potrzebujących kierowane było sprawnie i w taki sposób, by osoby w trudnej życiowej sytuacji, pozostawały w systemie pomocy jak najkrócej.

Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami, wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące osób starszych, chorych w tym również z zaburzeniami psychicznymi, ofiar przemocy). Ciągły proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie.

Sporządził: Agnieszka Fischer